

Roczne sprawozdanie

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

za 2015 rok

W celu szczególnej ochrony dzieci i dla dobra rodziny w dniu 9 czerwca 2011 r. uchwalona została ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniżej przedstawiam działania jakie zostały zrealizowane w 2015 roku w odniesieniu do zadań własnych gminy wymienionych w art. 176 ustawy.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr XXXV.255.2013 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 24 kwietnia 2013 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015.

Z realizacji Programu przedstawione zostanie odrębne sprawozdanie.

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2015 r. zatrudnialiśmy łącznie dwie asystentki rodziny, które posiadały wymagane kwalifikacje. Osoby te skorzystały w roku ubiegłym z następujących szkoleń:

- Szkolenie „Jak radzić sobie z zachowaniami agresywnymi wśród klientów” zrealizowane przez Małopolskie Centrum Profilaktyki, Człuchów- 15.06.2015r.,
- Szkolenie „Ochrona Danych Osobowych” zrealizowane przez Grupę Format- 01.07.2015 r.,
- Udział w projekcie Wirtu@lni-Re@lni, realizowanym w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG:
  - warsztaty „Wykorzystanie mediacji w komunikacji”, Człuchów- 28.09.2015r.
  - warsztaty „Mowa nienawiści w świetle prawa”, Człuchów- 20.10.2015r.
  - warsztaty „Uchodźcy od zrozumienia do działania”, Człuchów- 19.11.2015r.

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

1. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W roku 2015 rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny mogły skorzystać z takiej pomocy. W tym celu MOPS zatrudniał dwie asystentki rodziny, które zatrudnione były na pełen etat i swoją pomocą obejmowały łącznie 35 rodzin.

Zatrudnienie asystentek rodziny dofinansowane było w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2015 „Asystent rodziny 2015” Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Wsparciem asystentek rodzin objętych zostało w 2015 r. łącznie **35 rodzin (77 dzieci), w tym 7 rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej (15 dzieci).** Należy nadmienić, że do trzech spośród w/w rodzin biologicznych,

współpracujących z asystentkami rodziny w 2015r. wróciło czworo dzieci.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta są: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, narkomania.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:

- instruktaż prawidłowego sprzątnięcia mieszkania (sporządzenie rozkładu stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny),
- trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
- edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej),
- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem analiza dochodów, i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty itp., zasady działania kart kredytowych),
- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu itp.),
- porządkowanie dokumentacji,
- wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),
- trening psychoedukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
- praca nad usprawnieniem porozumiewania się w drodze dialogu, którego efektem będzie nabycie prawidłowych nawyków w zakresie mówienia i słuchania (rozmowy edukacyjne dot. używania odpowiedniego słownictwa adekwatnego do wieku i sytuacji),
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Człuchowie).

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- działania na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodziny, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych),
- poprawa relacji rodzic – dziecko (nauczanie o rolach w rodzinie – co należy do roli matki, ojca, dziecka itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
- podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry i zabawy, spacerowanie itp.),
- wdrażanie metod nagradzania i karania (bez stosowania przemocy),
- motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, utrzymywaniu systemowego kontaktu ze szkołą dziecka,
- kontakt z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lekarzem, Policją.

Wspieranie aktywności społecznej rodzin:

Zachęcanie, motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej np.:

- udziału w festynach i imprezach kulturalnych organizowanych przez Miejski Dom Kultury, Urząd Miejski, MOPS,
- informowanie o możliwościach i ofercie wypoczynku podczas wakacji, ferii zimowych,

- udziału w wolontariacie,
- udziału w wydarzeniach szkolnych (udział w rozpoczęciu roku szkolnego, pasowaniu na ucznia, udział w choinkach, kiermaszach itp.).

Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

- diagnoza predyspozycji zawodowych,
- umożliwianie rozwoju w sferze zawodowej poprzez możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, kursach realizowanych przez PUP (np. warsztaty w obszarze aktywnego poszukiwania pracy, opracowanie dokumentów aplikacyjnych),
- informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
- motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z PUP.

Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:

- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
- nauka pisania CV, listu motywacyjnego, życiorysu,
- zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
- motywowanie do utrzymywania pracy poprzez rozmowy wspierające.

Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych:

- w roku ubiegłym Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Człuchowie prowadziła zajęcia „Szkola dla rodziców”. W związku z tym, asystentki rodziny poinformowały i zobowiązały wszystkie rodziny objęte wsparciem do uczestniczenia w w/w zajęciach – łącznie wzięły w nich udział 3 rodziny,
- w roku ubiegłym odbyło się 6 spotkań grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, w zajęciach uczestniczyło 19 osób.

Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych:

Psychoedukacja w pedagogice jest środkiem przy wszelkiego typu trudnościach wychowawczych czy też trudnościach zachowania w kontaktach społecznych. Stosowana z powodzeniem w celach edukacyjnych, jak: kursy szybkiego czytania, zajęcia korekcyjne -

kompensacyjne wspomagające rozwój przy wykorzystaniu aktywnych technik uczenia się. W roku 2015 ze wsparcia w postaci psychoedukacji realizowanej przez:

- świetlicę socjoterapeutyczną, prowadzoną przez Urząd Miejski, w Człuchowie skorzystało 6 dzieci,
- świetlica MOPS ośrodek wsparcia dziennego – 11 dzieci,
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną – 16 dzieci,
- Ośrodek Kuratorski – 1 dziecko,
- Świetlica Szkoły Podstawowej- ognisko wychowawcze – 5 dzieci,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (wczesne wspomaganie rozwoju) – 4 dzieci.

Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci:

- konsultacje dla rodziców (jak motywować dzieci do nauki, organizacja przestrzeni do nauki, rozmowy o antykoncepcji, konsultacje w związku z karaniem i nagradzaniem dzieci, zacieśnianie więzi poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego),
- konsultacje dla dzieci (sposoby panowania nad emocjami, mnemotechniki, ćwiczenia na integrację rodzeństwa itp.).

Zgodnie z Ustawą z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej art.8 ust.3: *"Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego"*.

W 2015 r. praca asystenta rodziny ze względu na brak chęci współpracy została zakończona w 5 rodzinach.

Kolejnym powodem zakończenia pracy z rodziną było osiągnięcie celów zawartych w planie pracy (7 rodzin) oraz zmiana miejsca zamieszkania (1 rodzina).

Łącznie w roku 2015 praca asystenta została zakończona w 13 rodzinach.

2. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W roku 2015 nie realizowaliśmy w/w punktu z uwagi na brak rodzin wspierających.

3. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

MOPS prowadzi świetlicę dla dzieci i młodzieży – placówkę wsparcia dziennego MOPS – zadanie realizowane wspólnie z MKRPA.

4. Finansowanie:

a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,

b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

c) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2

(np. związanych z pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego), ponoszonych przez rodziny wspierające.

W roku 2015 nie ponosiliśmy kosztów szkoleń dla rodzin wspierających.

Ponieśliśmy koszty szkolenia dwóch asystentek rodziny.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku adopcyjnym.

Ponoszenie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych – w roku 2015 była to kwota 90.611,97 zł (18 dzieci).

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 (systemy te stanowią integralną część systemów stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych).

Realizujemy powyższe zadanie.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Na bieżąco prowadzimy monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą MOPS. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystentki rodziny, jak i wszystkich pracowników socjalnych naszego Ośrodka. W związku z tym prowadzimy też bardzo szeroką współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie – natychmiast o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny w Człuchowie.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W budżecie MOPS na 2016 rok zostały zaplanowane środki finansowe na zabezpieczenie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przy uwzględnieniu dotacji w ramach Programu MPRiPS - asystent rodziny.